

اورژانس حقوق بین الملل عمومی

مؤلف

علی زینلی

۱۳۹۸

سرشناسه	: زینلی، علی، ۱۳۷۴-
عنوان و نام پدیدآور	: اورژانس حقوق بین الملل عمومی/علی زینلی.
مشخصات نشر	: تهران: حقوق یار، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۳۱۰ ص
شابک	: 978-622-6015-63-9
وضعیت فهرست	: قیفا
نویسی	
موضوع	: حقوق بین الملل
موضوع	: International law
موضوع	: حقوق بین الملل -- تحقیق
موضوع	: International law -- Research
موضوع	: تعهدات بین المللی
موضوع	: International obligations
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۷ ۹/۳۴۱۰ ۷
رده بندی دیویی	: ۳۴۱
شماره کتابشناسی	: ۵ ۵۵۸
ملی	

اورژانس حقوق بین الملل - عمومی جلد اول

علی زینلی

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۸

انتشارات: حقوق یار

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۶۰۰۰۰ تومان

حق چاپ برای ناشر محفوظ

ISBN: 978-622-6015-63-9

شابک: ۹-۶۳-۶۰۱۵-۶۲۲-۹۷۸

مرکز بخش: تهران، میدان انقلاب، خیابان کارگر جنوبی، خیابان روانمهر.

پن بست دولت شاهی، پلاک ۱ واحد ۱، انتشارات حقوق یار

فروشگاه الکترونیکی: www.hoghoghyar.com

تلفن تماس: ۶۶۴۰۶۲۸۵، ۶۶۴۰۶۶۹۷۷۸۳، ۶۶۹۵۲۰۷۳

فکس: ۶۶۴۹۲۲۹۵

فهرست

.....	سخن نویسنده	۹
.....	پیشگفتار بان-کی-مون	۱۳
.....	فهرست اختصار واژه‌های بین‌المللی	۱۵
.....	بخش اول- کلیات حقوق بین‌الملل	۲۱
.....	اعلامیه جهان حقوق بشر	۲۳
.....	مقدمه	۲۳
.....	عوامل غیر حقوقی	۳۴
.....	عوامل حقوقی	۳۷
.....	بخش دوم- مبانی حقوق بین‌الملل	۴۵
.....	اساسنامه دیوان بین‌المللی دادگستری شکایات دیوان	۴۷
.....	فصل اول- تشکیلات دیوان	۴۷
.....	فصل دوم - صلاحیت دیوان بین‌المللی دادگستری	۵۶
.....	فصل سوم- آئین دادرسی	۵۸
.....	فصل چهارم- در آراء مشورتی	۶۳
.....	فصل پنجم - اصلاحات	۶۵
.....	بخش سوم- حقوق بین‌الملل و حقوق داخلی	۶۹
.....	میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی	۷۳
.....	مقدمه	۷۴
.....	بخش یکم	۷۴
.....	بخش دوم	۷۵

۷۷	بخش سوم
۸۶	بخش چهارم
۹۴	بخش پنجم
۹۴	بخش ششم
۹۶	پروتکل اختیاری مربوط به میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی
۱۰۱	دومین پروتکل اختیاری میثاق بین المللی
۱۰۷	بخش چهارم - منابع حقوق بین الملل
۱۰۹	عهدنامه ۱۹۶۶ وین - اثریش در خصوص حقوق معاهدات
۱۰۹	مقدمه
۱۱۰	بخش اول - مقدمه
۱۱۲	بخش دوم - انعقاد معاهدات و لازم الاجرا شدن آنها
۱۲۰	بخش سوم - رعایت، اجرا و تفسیر معاهدات
۱۲۴	بخش چهارم - اصلاح جرح و تعدیل معاهدات
۱۲۶	بخش پنجم - بی اعتباری، فسخ و تعلیق اجرای معاهدات
۱۳۷	بخش ششم - مقررات متفرقه
۱۳۸	بخش هفتم - امناء، اخطارها، تصحیحات و ثبت معاهدات
۱۴۲	ضمیمه عهدنامه وین
۱۴۵	کنفرانس سازمان ملل متحد در خصوص معاهدات
	قطعه نامه راجع به اعلامیه مربوط به ممنوعیت اجبار نظامی، سیاسی یا اقتصادی در انعقاد معاهدات
۱۴۶	معاهدات
۱۶۱	مصادره مستقیم
۱۷۲	مصادره غیرمستقیم
۲۲۷	بخش پنجم - تابعین حقوق بین الملل
۲۲۹	سازمان ملل متحد

۲۲۹	مقدمه
۲۳۰	دیوان بین المللی دادگستری
۲۳۱	حل قضایی اختلافات
۲۳۴	توسعه اقتصادی و اجتماعی
۲۳۶	شورای امنیت
۲۳۹	نظام قیمومت بین المللی
۲۴۲	منشور سازمان ملل متحد
۲۴۴	فصل اول - مقاصد و اصول
۲۴۵	فصل دوم - عضویت
۲۴۶	فصل سوم - ارکان
۲۴۶	فصل چهارم - مجمع عمومی
۲۵۰	فصل پنجم - شورای امنیت
۲۵۳	فصل ششم - حل و فصل مسالمت آمیز اختلافات
۲۵۵	فصل هفتم - اقدام در موارد تهدید علیه صلح، نقض صلح و اعمال تجاوز
۲۵۸	فصل هشتم - قراردادهای منطقه‌ای
۲۵۹	فصل نهم - همکاری اقتصادی و اجتماعی بین المللی
۲۶۱	فصل دهم - شورای اقتصادی و اجتماعی
۲۶۴	فصل یازدهم - اعلامیه راجع به سرزمین‌های غیر خودمختار
۲۶۵	فصل دوازدهم - نظام قیمومت بین المللی
۲۶۸	فصل سیزدهم - شورای قیمومت
۲۷۰	فصل چهاردهم - دیوان بین المللی دادگستری
۲۷۱	فصل پانزدهم - دبیرخانه
۲۷۳	فصل شانزدهم - مقررات مختلف
۲۷۴	فصل هفدهم - ترتیبات موقتی راجع به امنیت

فصل هیجدهم- اصلاحات.....	۲۷۴
فصل نوزدهم- تصویب و امضاء.....	۲۷۵
واژه‌نامه.....	۲۹۷
واژه‌نامه فارسی به انگلیسی.....	۲۹۹
واژه‌نامه انگلیسی به فارسی.....	۴۱۳
پیوست‌ها.....	۴۲۵
پیوست ۱- افزایش اعضای سازمان ملل متحد ۲۰۰۶-۱۹۴۵.....	۴۲۷
پیوست ۲- عملیات حفظ صلح، گذشته و حال (تا دسامبر ۲۰۰۷).....	۴۳۱
پیوست ۳- استرمارزدا.....	۴۳۵
پیوست ۴- بودجه سازمان ملل.....	۴۴۱
پیوست ۵- مناسبت‌های ویژه سازمان ملل متحد سال‌ها و دهه‌های بین‌المللی.....	۴۴۳
پیوست ۶- روزها و هفته‌های بین‌المللی.....	۴۴۵
پیوست ۷- علایم اختصاری اسناد و مدارک سازمان ملل متحد.....	۴۴۸
پیوست ۸- قانون الحاق دو تبصره به قانون عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در سازمان‌ها و مجامع بین‌المللی.....	۴۵۰
پیوست ۹- فهرست اعضای سازمان ملل متحد (۲۰۰۸).....	۴۵۶
پیوست ۱۰- فهرست اسامی سازمان‌های تخصصی و برخی مشخصات آن‌ها.....	۴۶۳
پیوست ۱۱- دولت‌های عضو سازمان کنفرانس اسلامی (۲۰۰۸).....	۴۶۵
فهرست منابع.....	۴۶۷

سخن نویسنده

با عنایت به اینکه اهمیت فراگیری دانش حقوق بین‌الملل به شکلی گسترده‌تر در زندگی‌مان، حالا بیشتر از هر زمان دیگری حس می‌شود، کماکان در مقاطع مختلف آموزشی به ویژه کارشناسی، نه به حد کافی که کمتر به آن پرداخته می‌شود.

غمته نگارنده بر آن است تا با کمال کوشش در این مسیر بتواند راهنما و راهگشایی برای شناساندن این مهم به خوانندگان ارجمند باشد، تا به نوبه‌ی خود موجب جبران کمبودهای آموزشی و سهل‌انگاری‌های برخی از اساتید گرامی واقع شود.

مساله‌ایی خطی که نیاز به توجه است، گستردگی منابع حقوق بین‌الملل است که به عنوان مثال شاید بتوان به آرای محاکم قضایی، داوری بین‌المللی، بررسی معاهدات دوجانبه و چند جانبه، رویه و عداوت کشورها، کار کمیسیون‌ها و مراکز تحقیق بین‌المللی اشاره کرد.

حقوق بین‌الملل را در دوران باستان، "حقوق ملل" می‌نامیدند. در حدود سال ۱۶۲۵ گروسیوس، فیلسوف و حقوقدانان هلندی بنیان‌گذار حقوق بین‌الملل معاصر شناخته شده است.

حقوق بین‌الملل یکی از شاخه‌های علم حقوق است و در یکی از بنیادی‌ترین تقسیم‌بندی خود از حیث موضوع، به دو شاخه اصلی "حقوق بین‌الملل عمومی" و "حقوق بین‌الملل خصوصی" تقسیم می‌شود. مباحث اصلی حقوق بین‌الملل عمومی عبارتند از: حقوق سازمان‌های بین‌المللی، حل و فصل مسالمت‌آمیز اختلافات بین‌المللی، تابعین حقوق بین‌الملل، منابع حقوق بین‌الملل و...

با بروز اختلافات میان تابعان حقوق بین‌الملل به ویژه کشورها، از جمله اهداف مهم حقوق بین‌الملل، تعیین مقررات حاکم بر رفع اختلافات بین‌المللی می‌باشد. اختلافات بین‌المللی و روش‌های حل آن، یا "سیاسی" هستند یا "حقوقی". از راه‌های سیاسی حل و

فصل مسالمت‌آمیز می‌توان به مذاکره، مساعی جمیله، میانجی‌گری و... اشاره داشت و از روش‌های حقوقی باید به داوری بین‌المللی و دادگستری بین‌المللی توجه کرد.

سؤالی که شاید بتوان درباره حقوق بین‌الملل مطرح کرد این است که رسانه‌های نوین چگونه می‌توانند در حل و فصل منازعات و برقراری صلح، نقش آفرینی کنند؟ و یا ضرورت روابط بین‌المللی، تماس و افزایش مبادلات و ارتباطات بین کشورها نیازمند چه چیز یا چه چیزهایی است؟

پیرو به مسایل یاد شده، کتابی که مورد مطالعه قرار می‌دهید در پی آن است که خلاءها، موارد در این گرایش از رشته‌ی ناب "حقوق" را تا حد امکان کاهش دهد. "باشد که در رسیدن به غایت خود توانا واقع گردد".

بدین منظور نگارنده در تشریح حقوق بین‌الملل عمومی، کوشش در قابل درک بودن و کامل بودن موضوعات شده است. به همین سبب، از جهت کاهش حجم گسترده این پژوهش با تکیه بر قوه الهی، دوین جلد نیز پیش بینی شده است که در جلد نخست موضوعاتی همچون: "کلیات حقوق بین‌الملل"، "مبانی حقوق بین‌الملل"، "حقوق بین‌الملل و حقوق داخلی"، "منابع حقوق بین‌الملل"، "تابعین حقوق بین‌الملل" و در جلد دوم عناوینی از قبیل: "حقوق بین‌الملل دریاها"، "حقوق بین‌الملل هوا و فضا" و... بررسی می‌شوند.

به‌منظور مبین گرداندن ساختار این کتاب، می‌توان به خصوصیاتش نگاهی گذرا داشت. در وهله اول شاید لازم باشد به "ساده نویسی" آن توجه ویژه داشت. گاهی برخی از نویسندگان تأکید بر دشوار نویسی دارند که مغایر با هدف و الای آموزش، بنابر اصل ساده‌گویی و پرهیز از به‌کارگیری مطالب پیچیده به‌نحوی نامفهوم، می‌باشد. نظر به این که این پژوهش مورد استفاده دانشجویان دوره کارشناسی نیز قرار می‌گیرد، شایسته است از ترکیب‌بندی نامناسب و پیچیدگی در توضیح مفاهیم، دوری کند تا بتواند در این مسیر گامی بر دارد.

مهم دیگر آن که برای آشنایی با "علائم اختصاری بین‌المللی" مرتبط، در آغاز کتاب قسمتی را به خود اختصاص داده است.

به دلیل نیاز مراجعه‌پی‌درپی به مطالبی همچون "منشور سازمان ملل متحد"، "اساسنامه دیوان بین‌المللی دادگستری" و یا "عهدنامه حقوق معاهدات" و... همچنین

گاهی فقدان این مطالب ارزشمند به همراه کتب آموزشی دیگر، صلاح بر آن دیده شد تا این چنین موارد نیز الحاق گردد.

شایان ذکر است، یکی از لازمه‌های اساسی آموزش جامع حقوق بین‌الملل و به کارگیری آن، فراگیری "واژه‌ها و اصطلاحات به زبان خارجی" می‌باشد، که مشتاقان می‌توانند با رجوع به فهرست مطالب جویای آن باشند.

در آخر با کوشش در مسیر آموزش کامل، "پیوست" هایی چند به جهت آموختن مفید، مطالبی اثرگذار برای رجوع و ارتقاء اطلاعات در این زمینه، چه برای دانشجویان و چه دانش آموختگان نوشته شده است.

علی زینلی

فروردین ماه ۱۳۹۸

پیشگفتار بان-کی-مون

در شرایطی که مردم و دولت‌های بیشتری به این موضوع پی بردند که چندجانبه گرایی تنها مسأله در دنیای وابسته به هم و در حال جهانی شدن ما است، شرایط در حال دگرگونی به سوی سازمان ملل است. سازمان ملل از ارزش‌هایی دفاع می‌کند که پایه و اساس این عصر در حال ظهور هستند:

آزادی، عدالت، حل‌المت‌آمیز اختلافات؛ شرایط زندگی بهتر؛ برابری و مدارا و حقوق بشر.

جهانی شدن تنها در صورتی موفق خواهد شد که این ارزش‌ها فراگیر شوند و در صدر اولویت‌ها قرار داده شوند.

در واقع، دنیایی پیچیده و چالش‌های جهانی دقیقاً محیطی است که در آن سازمان ملل باید شکوفا شود زیرا این چالش‌هایی هستند که هیچ کشوری نمی‌تواند به تنهایی آن‌ها را حل کند. تروریسم و جرایم سازمان‌یافته از مرزهای کشوری فراتر می‌روند. بیماری‌هایی مانند ایدز، در حال گسترش در سطح جهان هستند که زندگی انسان‌ها را نابود و فعالیت‌های اقتصادی را مختل می‌سازند. تغییر آب‌وهوا و ویرانی محیط زیست چالش‌هایی عمده به شمار می‌روند و تنها نسل‌های آینده را تهدید نمی‌کنند؛ برابری و فقر می‌تواند به بی‌ثباتی و مناقشه تبدیل شود و به سرعت تمام مناطق را فراگیرد.

سازمان ملل تنها سازمانی است که در سراسر جهان عضو دارد، به همه‌جای دنیا دسترسی دارد و از مشروعیت همگانی لازم برای برخورد موفقیت‌آمیز با این دشواری‌ها برخوردار است. عرصه سازمان ملل رهبران سیاسی را قادر می‌سازد به شیوه‌هایی به یکدیگر دسترسی پیدا کنند که در شرایطی دیگر ممکن است اشتیاق یا توانایی انجام آن را نداشته باشند. بی‌طرفی سازمان ملل به آن امکان می‌دهد در بعضی از دشوارترین مناطق جهان مذاکره و فعالیت کند. وقتی فاجعه‌ای، مثل سونامی جنوب شرقی آسیا رخ می‌دهد کارگران

ما آماده واکنش در محل حضور دارند و بیش از ۱۰۰ هزار صلحان سازمان در چهار قاره وظایف خود را مؤثرتر و با هزینه بسیار کمتر از آن انجام می‌دهند که هر دولتی می‌تواند به تنهایی انجام دهد.

سازمان ملل امروز برای تحقق آرمان‌های خود، به صورت تغییرات قابل اندازه‌گیری، بیش از هر زمان دیگر در گذشته فعالیت می‌کند. به این دلیل در شرایطی که دنیا برای یافتن راه‌حل مشکلات به سازمان ملل چشم دوخته باید به نوبه خود راه‌های تازه و بهتری برای کار کردن و تحقق کامل‌تر وعده‌های خود پیدا کنیم. باید پذیرای نگرش‌ها و ایده‌های جدید بود و شهامت تردید درباره شیوه‌های سنتی حل مسایل را داشته باشیم و فراتر از همه، باید اعتماد مردم عادی را در همه‌جای جهان به سازمان خود جلب کنیم و آنان را بیشتر در کار آژ سرکندهیم.

کتاب سازمان ملل متحد در دنیای امروز، می‌کوشد به درک فعالیت‌های جهانی سازمان ملل کمک کند و شما خواننده این کتاب، دعوت به عمل می‌آورد در این فعالیت‌ها مشارکت کنید.

هدف این است که این کتاب مرجع فوری و درعین حال ارزشمند برای دیپلمات‌های کارگرفته و افراد عادی علاقه‌مند باشد. هدف از تألیف آن توضیح دادن بسیاری از مفاهیمی است که در نظام ملل متحد وجود دارد، و پیوند دادن آن‌ها با کار روزنه‌ای که به وسیله کارگزاری‌ها و نهادهای سازمان ملل انجام می‌شود. این کتاب می‌کوشد اصلاحات سازمان را، از تغییرات در عملیات حفظ صلح، تا بازاندیشی در نظام امنیت حقوق بشر توضیح دهد و درعین حال اطلاعاتی درباره نیروهای ارائه دهد که این تغییرات را به پیش می‌برند. اطمینان دارم این نشریه به خوانندگان در همه‌جا کمک خواهد کرد به درک سازمان ملل، فعالیت‌ها و ارزش‌های آن ارتباط برقرار کنند.

همچنین امیدوارم به عنوان همراهی ارزشمند برای روزهای توانفرسایی که در پیش است، مفید واقع شود.

بان‌کی-مون

دبیرکل سازمان ملل متحد